

ادبیات فارسی ۳

۱- معنای چند واژه در برابر آن درست است؟

«مولع (بسیار مشتاق) - تقریر (نوشتن) - منکر (ناپسند) - پلاس (کیسه‌ای از پشم) - کله (بین دو کتف) - عتاب کردن (تنبیه کردن) - بیشه (نیزار) - فرج (مشکل) - طمانینه (قرار) - ملتفت (آگاهی) - یله دادن (تکیه دادن)»

(۱) چهار (۲) پنج (۳) شش (۴) سه

۲- در کدام موارد، همه معانی تمام واژگان درست است؟

(الف) نبات (گیاهان - رستنی‌ها) - وظیفه (وجه معاش - مقرری)
 (ب) تضرع (التماس - زاری) - سرور (خوشحال - شاد)
 (ج) قدوم (گام‌ها - قدم‌ها) - نبی (رسول، پیام‌آور)
 (د) فایق (برتر - برگزیده) - رز (درخت انگور - تاک)
 (ه) انابت (پشیمانی - توبه) - شفیع (پایمرد - شفاعت‌کننده)

(۱) ب - ج (۲) ه - د (۳) ج - الف (۴) الف - ه

۳- معنای کدام واژه در برابر آن کاملاً صحیح است؟

(۱) کنگره: کلمه‌ای آلمانی به معنای مجمعی از دانشمندان یا سیاستمداران که در آن به بحث می‌نشینند.
 (۲) شهناز: از آهنگ‌های موسیقی ایرانی که گوشه‌ای از دستگاه دشتی است.
 (۳) مراقبت: کمال توجه حق به بنده است و یقین بر این که خداوند در همه احوال عالم بر اوست.
 (۴) حکیم: از صفات خداوند بدین معنا که همه کارهای او از روی حکمت و علت است.

۴- املائی کدام بیت درست است؟

(۱) باری چو ره به محفل غربت نمی‌دهند/ از دور دیده‌بان نگره‌های دور باش
 (۲) عقل در کوی تو اعزاز نمود از فردوس/ طبع با روی تو بیزار شد از حورالعین
 (۳) اگر خسیس بر من گران سر است رواست/ که او زمین کثیف است و من سماء ثنا
 (۴) بساط عدل تو در عرصه جهان مبسوط/ لوی قدر تو بر تارک فلک منصوب

۵- در کدام عبارات غلط املائی دیده می‌شود؟

(الف) نادان جز به عاجل عذاب از معاصی باز نباشد و کمال عظمت و کبریای باری جلّ جلاله، نشناسد.
 (ب) یک حاجت باقی است که در جنب عواطف ملکانه خطری ندارد و اگر به غذا مقرون گردد عزّ دنیا و آخرت به هم پیوندد.
 (ج) چه دانی تو که این قرض خواستن چه کرامت و چه نثار است؛ نثاری که درخت سرو از وی به بار است و دیده‌ترب به وی بیدار.
 (د) هر کجا رأی سست بود شجاعت مفید نباشد چنان که ضعیف دل را در محاورت، زبان گنگ شود و فصاحت دست نگیرد.

(۱) ج - ب (۲) ب - د (۳) د - الف (۴) الف - ج

۶- عبارت زیر دارای چند غلط املائی است؟

«کار سلطان بابت دو کس باشد: یکی غافلی ضعیف که بر خواری کشیدن خو دارد و به هیچ تأویل، محترم و متاع نگردد که در معرض حسد و عداوت افتد و بر من نه آزی غالب است که خیانت کنم و نه طبع خسیس که مذلت کشم...»

(۱) دو (۲) یک (۳) چهار (۴) سه

۷- آثار «ارزیابی شتاب‌زده - الهی‌نامه - قابوس‌نامه» به ترتیب متعلق به کدام هنرمندان است؟

(۱) نیما یوشیج - سنایی - نصرالله منشی
 (۲) جلال آل‌احمد - سنایی - نصرالله منشی
 (۳) جلال آل‌احمد - عطار - عنصرالمعالی کیکاووس
 (۴) نیما یوشیج - عطار - عنصرالمعالی کیکاووس

۸- در همه ابیات به استثنای هر دو آرایه «تشبیه» و «استعاره» به کار رفته است.

(۱) همچو نرگس بگشا چشم و ببین کاندرخاک/ چند روی چو گل و قامت چون شمشاد است
 (۲) شبت مه پوش و ماهت شب نقاب است/ گلت خودروی و رویت گلستان است
 (۳) صبحدم چون گل به شکر خنده بگشاید دهن/ از خروش و ناله مرغ سحرخوان چاره نیست
 (۴) ای که پیش قامت آید صنوبر در نماز/ راستی را کار بالایت قوی بالا گرفت

۹- آرایه‌های «مجاز - کنایه - حس آمیزی - تشخیص» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

(الف) از حرف سخت خلق نداریم شکوه‌ای/ صائب شکستگی پر و بال است پیش ما
 (ب) راز ما از ما پرده دل عاقبت بیرون فتاد/ غنچه بوی خویش را تسخیر نتوانست کرد
 (ج) کاش چون پرگار پای آهنین می‌داشتم/ تا به کام دل چو مرکز گرد سرگردم تو را
 (د) از بخت سبز چون شمع صائب گلی نچیدیم/ در اشک و آه شد صرف یکسر وجود ما را

(۱) ج - الف - د (۲) الف - ب - د (۳) الف - ج - ب (۴) ب - ج - الف - د

۱۰- آرایه مقابل کدام بیت نادرست است؟

(۱) سبزه زیر سنگ نتوانست قامت راست کرد/ چیست حال خضر یارب زیر بار زندگی؟ (تلمیح - استعاره)
 (۲) طمع ز اختر دولت مدار یکرنگی/ که هرچه سبز کند، آفتاب زرد کند (تضاد - اسلوب معادله)
 (۳) افسوس که با دیده بیدار چو سوزن/ خار از قدم آبله پایی نکشیدیم (کنایه - تشبیه)
 (۴) سیل از ویرانه من شرمساری می‌برد/ نیست جز افسوس در کف خانه‌پرداز مرا (ایهام تناسب - اغراق)

۱۱- در بیت زیر کدام آرایه‌های ادبی یافت می‌شود؟

«ای دل نگفتمت که ز خوبان مجوی مهر؟/ زان رو که ذره مهر نجوید ز آفتاب»

(۱) کنایه - تشبیه - تشخیص (۲) تشخیص - مراعات‌نظیر - ایهام (۳) ایهام تناسب - تکرار - استعاره (۴) استعاره - جناس تام - ایهام تناسب

۱۲- در همهٔ ابیات به‌جز گروه مفعولی در آغاز بیت آمده است.

(۱) می ده که وداع خرد و هوش کنیم / وین عقل خرف گشته فراموش کنیم
(۲) اشکی دارم که سنگ خون گردد از او / آهی که سپهر سرنگون گردد از او
(۳) ما را جگر کباب شد و خون دیده، می / زین خوب تر شراب و کبابی نخورده‌ایم
(۴) غیرت عاشق چو در آن دید تیز / طعنه زنان بانگ بر او زد که خیز

۱۳- در همهٔ ابیات به استثنای حذف به قرینه لفظی وجود دارد.

(۱) گفتگوی پوچ ناصح را نمی‌دانم که چیست / این قدر دانم که جای پنبه در گوشم تهی است
(۲) نامهٔ پیچیده را چون آب خواندن حق ماست / کز سخن فهمان آن لب‌های خاموشیم ما
(۳) پایی که کوهسار به دامن شکسته بود / از جوش لاله بر سر آتش نشسته است
(۴) آسوده در این غمکده از شورش ایام / مستی است که از خویش خبر هیچ ندارد

۱۴- در عبارت زیر به ترتیب چند واژهٔ «وندی»، «مرکب» و «وندی - مرکب» دیده می‌شود؟

«سزاوار یادآوری است که کمک کردن مردمی که از حاکمان ظاهربینشان به تنگ آمده بودند، یکی از علل بالاگرفتن زبانهٔ جنگ و شکل‌گیری پیشامدهای ناگوار و پیروزی این قوم بر شهر اصفهان گردید.»

(۱) هفت - یک - پنج (۲) هشت - یک - چهار (۳) هشت - یک - پنج (۴) هفت - دو - چهار

۱۵- در کدام گزینه معنای پسوند «ک» در همهٔ واژگان یکسان است؟

(۱) سنگ - عروسک - مردک (۲) بادبادک - سمک - پفک (۳) زردک - عینک - سگک (۴) کاردک - طفلک - یدک

۱۶- در کدام ابیات فقط «واو ربط» به‌کار رفته است؟

الف) بهای روی تو بازار ماه و خور بشکست / چنان که معجزه موسی طلسم جادو را

ب) گر برانی نرود و برود باز آید / ناگزیر است مگس دکهٔ حلوایی را

ج) تو نه مرد عشق بودی خود از این حساب سعدی / که نه قوت گریز است و نه طاقت گزندت

د) از بادهٔ کهن سخن تازه خوش‌تر است / پیمان، لفظ و معنی رنگین مدام ماست

ه) من و باد صبا نالان، دو سرگردان بی‌حاصل / من از افسون چشم‌ت مست و او از تار گیسویت

(۱) ج - الف - ب (۲) ه - ج - ب (۳) ب - ج - ه (۴) د - ب - ج

۱۷- مفهوم عبارت «هرچه بر او تنگ گرفتند کمر بند خود را تنگ‌تر بست» به کدام بیت نزدیک‌تر است؟

(۱) به پیشم اندر راهی و وادی و دشتی / درشت و صعب و سیه چون شعار کفر و ظلم

(۲) پردهٔ شرم و حیا بال و پر عنقا شده است / صبر از دل‌ها چو کوه قاف دامن چیده است

(۳) ز خوی تند نتوان روی گردان گشت از خوبان / به زخم خار نتوان داد از کف دامن گل را

(۴) حصاری چون تحمل از حوادث نیست پیران را / که از سیلاب گردد بردباری پشتبان پل را

۱۸- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

(۱) مرا در خانه سروی هست کاندر سایه‌ی قدش / فراغ از سرو بستانی و شمشاد چمن دارم

(۲) تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من / هیچ کس می‌نپسندم که به جای تو بود

(۳) تا تو ای سرو روان از باغ بیرون رفته ای / دست افسوسی است هر برگی در این بستان جدا

(۴) باغ مرا چه حاجت سرو و صنوبر است / شمشاد خانه پرور ما از که کمتر است؟

۱۹- مفهوم بیت زیر در کدام بیت آمده است؟

«چو در وقت بهار آبی پدیدار / حقیقت پرده برداری ز رخسار»

(۱) هم بهار عمر تو دوران چرخ آرد به سر / بی‌بقا گردی چو گل بر شاخ و خار اندر خزان

(۲) کس نماند که ز دیدار تو واله نشود / چون تو لعبت ز پس پرده پدیدار آبی

(۳) عالم چو کوه‌طوردان ما همچو موسی طالبان / هر دم تجلی می‌رسد بر می‌شکافد کوه را

(۴) بهار دیدهٔ من نیست جز که عکس رخسار / تَلَطُّفی بکن و عکس آن بهار بیار

۲۰- عبارت «واصفان حیلۀ جمالش به تحیّر منسوب که ما عرفناک حقّ معرفتک» با کدام بیت تناسب معنایی بیش‌تری دارد؟

(۱) تو را چنان که تویی هر نظر کجا ببند / به قدر دانش خود هر کسی کند ادراک

(۲) این جهان در جنب فکرت‌های ما / همچو اندر جنب دریا ساغر است

(۳) فارغ ز کام هر دو جهانم که کرده است / حیرانی جمال تو بی‌مدعا مرا

(۴) در وصف تو عقل و جان چون من شده سرگردان / ای وهم ز تو حیران آخر چه جمال است این

۲۱- مفهوم حدیث «حاسبوا قبل ان تحاسبوا» از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

الف) نمی‌لرزد دلم چون نامه از اندیشهٔ فردا / که من از خود حسابی دیده‌ام صد بار محشر را

ب) پاک است همچو صبح به عالم حساب ما / در خون شبنمی نرود آفتاب ما

ج) به دامان قیامت پاک نتوان کرد خون من / همین جا پاک کن ای سنگدل با خود حسابم را

د) مرا چو صبح ز روز جزا مترسانید / همیشه روز حساب است دم شماران را

(۱) د - الف (۲) ب - ج (۳) ج - د (۴) الف - ب

۲۲- مفهوم مصراع دوم بیت «همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو ببوشی / همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی» در کدام بیت آمده است؟

- ۱) به میزان قیامت، بیش، کم، کم بیش می آید / زبان این ترازو را نمی دانم، نمی دانم
- ۲) عیب از بیگانه پوشیده است و می بیند بصیر / فعلت از همسایه پنهانست و می داند علیم
- ۳) اگر عز و جاه است و گر دل و قید / من از حق شناسم نه از عمرو و زید
- ۴) از آنم که بر سر نبشتی ز پیش / نه کم کردی ای بنده پرور نه بیش

۲۳- بیت «بلندی از آن یافت کاو پست شد / در نیستی کوفت تا هست شد» با کدام بیت تناسب معنایی دارد؟

- ۱) مشو به مرتبه پست از سخن قانع / که طول عمر به قدر بلندی سخن است
- ۲) هر بلندی پست می گردد به تدریج زمان / آخر این کهسارها دامان صحرا می شود
- ۳) محتسب از عاجزی دست سبوی باده بست / بشکند دستی که دست مردم افتاده بست
- ۴) ز پستی می توان دریافت معراج بلندی را / سرافراز از شکستن می شود طرف کلاه این جا

۲۴- عبارت زیر با کدام بیت قرابت معنایی دارد؟

«پنداشت که ماهی است؛ قصدی می کرد تا بگیرد و هیچ نمی یافت. چون بارها بیازمود و حاصلی ندید، فرو گذاشت. دیگر روز هرگاه که ماهی بدیدی، گمان بردی که همان روشنایی است؛ قصدی نیبوستی و ثمرت این تجریت آن بود که همه روز گرسنه بماند.»

- ۱) ریزه چینان قناعت را تلاش رزق نیست / سنگ، روزی می رساند مرغ آتش خواره را
- ۲) نیستم یک چشم زد ایمن ز آسیب شکست / گویا آینه ام در زنگبار افتاده ام
- ۳) چو پیروزی ما نیامد پدید / دل از نیک بختی نباید کشید
- ۴) تلاش بیهده ای می کند سر خورشید / فتاده است بلند، آستان خانه دوست

۲۵- عبارت «حسودان تنگ نظر و عنودان بدگهر وی را به می و معشوق و لهو و لعب کشیدند.» با کدام بیت از لحاظ مفهومی نزدیک است؟

- ۱) مصاحبی طلب اندر مسالک تحقیق / که جانب تو رعایت کند به صد اعزاز
- ۲) کسی تا چند پنهان چون زره زیر قبا دارد / ز بیم تیرباران حسودان جوهر خود را؟
- ۳) مکن به لهو و لعب صرف، نوجوانی را / به خاک شوره مریز آب زندگانی را
- ۴) به ابروی محبت که بی غرض بشنو / که از مصاحب ناجنس هیچ نگشاید